HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בריה בפני עצמה נינהו עבד נמי דלמא אתי לאסוקי מתרומה ליוחסין ערל וטמא משום דמאיסי נושא אשה שאינה הוגנת לו משום קנסא אלא אשה מאי טעמא לא פליגי בה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע חד אמר (א) א משום גרושה וחד אמר ב משום יחוד מאי בינייהו איכא בינייהו בי דרי דמקרב למתא ולא שכיחי ג בהו אינשי אי נמי דמרחק ושכיחי ג בה אינשי וכולן משגרין להם לבתיהן חוץ מטמא ונושא אשה שאינה הוגנת לו אבל ערל משגרינן ליה מאי טעמא משום דאניס טמא נמי הא אניס האי נפיש אונסיה והאי לא נפיש אונסיה תנו רבנן העבד והאשה אין חולקין להם תרומה בבית הגרנות ובמקום שחולקין נותנין לאשה תחלה ופוטרין אותה מיד מאי קאמר הכי קאמר (א) ג במקום שחולקין מעשר עני נותנין לאשה תחלה מ"ט משום זילותא אמר רבא מרישא כי הוו אתו גברא ואתתא לדינא קמאי הוה שרינא תיגרא דגברא ברישא אמינא דמיחייב במצות כיון דשמענא להא ד שרינא תיגרא דאתתא ברישא מ"ט משום זילותא: הגדילו התערובות וכו': שיחררו אי בעי אין אי לא בעי לא ואמאי לישא שפחה אינו יכול בת חורין אינו יכול אמר רבא אימא ה כופין אותן ומשחררין זה את זה: נותנין עליהם חומרי וכו': למאי הלכתא אמר רב פפא ו למנחתם נקמצת כמנחת ישראל ואינה נאכלת ג כמנחת כהנים הא כיצד ז הקומץ קרב בעצמו והשירים קריבין בעצמן איקרי כאן (ד) ח כל שממנו לאישים הרי הוא 1 בבל תקטירו א"ר יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי דמסיק להו לשום עצים כר' אלעזר דתניא רבי אלעזר אומר (ה) ט 2 לריח ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשום עצים הניחא לר' אלעזר אלא לרבנן מאי איכא למימר י דעביד לה כר' אלעזר ברבי שמעון דתניא י ר' אלעזר בר' שמעון אומר הקומץ קרב לעצמו והשירים מתפזרין על בית הדשן ואפילו רבנן לא פליגי עליה דרבי אלעזר ברבי שמעון אלא במנחת חוטא של כהנים דבת הקרבה היא אבל הכא אפי' רבנן מודו:

מתני' כ מי שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים ונשאת וילדה ואין ידוע אם בן תשעה לראשון אם בן שבעה לאחרון היו לה בנים מן הראשון ובנים מן השני חולצין ולא מייבמין וכן הוא להם חולץ ולא מייבם

היו

בריה בפני עצמה נינהו. והויא זילותא דקדשים: **משום גרושה.** שמא יגרשנה בעלה והיא זרה ולא ידעי אינשי ופלגי לה: **דמקרב למתא.** משום גרושה ליכא דהא סמוך למתא הוא וידעי לה אי גרושה היא ומשום יחוד איכא הואיל דלא שכיחי ביה אינשי: **אי נמי דמרחק.** משום גרושה איכא משום יחוד ליכא: **חוץ מטמא.** קנסא הוא דלא איזדהר: **נפיש אונסיה.** שמתו אחיו: **מאי קאמר.** קתני אין חולקין והדר קתני במקום שחולקין: **ה"ק.** האי במקום שחולקין לאו אתרומה קאי והכי קאמר ודבר שחולקין נמי לנשים כגון מעשר עני שהוא מתחלק בתוך הבית בעיר ואין כאן משום יחוד דשכיחי אינשי נותנין לאשה תחלה משום דזילא בה מילתא למיקם: מעשר עני אין מתחלק בגורן אלא בתוך הבית כדכתיב (ב) לגר ליתום ולאלמנה וגו' (דברים כו) ועוד משום דלא ליכספו עניים: **גברא ואתתא.** זה תובע בעל דינו וזו תובעת בעל דינה ואין הדין בין שניהם: **שרינא תיגרא דגברא ברישא.** הייתי נזקק לאיש תחלה לגמור את דינו ואח"כ הייתי נזקק לדון בין אשה ובין בעל דינה: **לא שיחררו נא.** כלומר לא כפינן להו לשחרר זה את זה בתמיה והא לישא שפחה אינו יכול ותנן גבי מי שחציו עבד וחציו בן חורין י) כופין את רבו ועושה אותו בן חורין משום האי טעמא: מנחת ישראל נקמצת ושיריה נאכלים כדכתיב (ויקרא ב) וקמץ (הכהן) והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו (שם ו) ומנחת כהן אין נקמצת לפי שכולה כליל שנא' (שם) כל מנחת כהן כליל תהיה. ואחד מתערובות הללו שמתנדב מנחה צריכה קמילה שמא ישראל הוא ומנחה שלא נקמצה פסולה כזבח שלא נשחט ושיריה אין נאכלין דלמא כהן הוא: **איקרי כאן כו'.** היכי מצי מקטיר להו לשירים ודלמא מנחת ישראל היא ושירים גמורים הן והרי הן בבל תקטירו דכתיב (שם ב) לא תקטירו ממנו אשה לה' כל שממנו לאישים שנקטר הימנו דבר הראוי להקטיר הרי השירים בבל תקטירו ח) (דכתיב לא תקטירו ממנו אשה לה'): **ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח.** בתריה דהאי קרא דלא תקטירו כתיב. ומילתיה דר' אלעזר בזבחים בפ' התערובות (דף עז.) גבי אברי חטאת שנתערבו באברי עולה רבי אלעזר אומר יתנו כולם למעלה ורואה אני את בשר החטאת שהן שירים ובבל תקטירו כאילו הן עצים דכיון דלא מכוין לאקטורי לאו הקטרה היא ומותר לעשות כן מפני תקנת עולה וחכמים אומרים תעובר צורתם ויצאו לבית השרפה: **רבי אלעזר ברבי שמעון אומר.** גבי כהן המטמא הקדש ט) בדלי דלות שמביא מנחת חוטא (מנחות דף עד.) וכתב בה במנחת חוטא והיתה לכהן כמנחה [ויקרא ה] כלומר אם חוטא זה כהן הוא הרי היא כמנחת ישראל מה מנחת ישראל נקמצת אף מנחת חוטא של כהנים נקמצת אי מה מנחת ישראל שיריה נאכלין אף זו שיריה נאכלין ת"ל וכל מנחת כהן כליל תהיה [שם ו] הא כיצד הקומץ קרב בעצמו והשירים קרבות לעצמן דברי ר' שמעון ר' אלעזר ב"ר שמעון אומר הקומץ קרב לעצמו והשירים מתפזרין אבית הדשן למטה מקום שנותנים שם תרומת הדשן והנוצה והיינו אצל המזבח. ועד כאן לא פליגי רבנן עליה ואמרו דשירים קריבים אלא במנחת חוטא כהן דסבירא להו כולה בת הקרבה היא כמנחת נדבתו אבל הכא דלא מצי לאקרובה משום שמא זר הוא ושירים גמורים הם ובבל תקטירו אפילו רבנן מודו דמתפזרין: **מתני' חולצין ולא מייבמין.** לאשתו של ספק זה בני הראשון חולצין שמא בן אביהם היה ולא מייבמין שמא בן האחרון הוא והרי הוא אחיהן מן האם ולא מן האב וזו עליהם בכרת וכן בני האחרון וכן הוא לנשותיהם:

היו

מעשר עני. המתחלק בתוך הבית וא"ת דתרי גווני מעשר עני הוא כדאמר בפרק בתרא דנדרים (דף פד:) כאן במעשר עני המתחלק בתוך הבית כאן במעשר עני המתחלק בתוך הגרנות ומעשר עני המתחלק בתוך הבית היינו (ג) ערב פסח כדתניא בסיפרי כתוב אחד אומר (דברים יד) מקצה שלש שנים תוציא וגו' והנחת בשעריך דמשמע שצריך להניחו בגורן ובאין עניים ונוטלין אותו וכתוב אחד אומר (שם כו) כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלישית שנת המעשר ונתת וגו' דמשמע שבעה"ב מחלקו מדכתיב ונתת הא כיצד עד הפסח שהוא זמן גשמים ואם מניחו בחוץ נפסד מחלק בתוך ביתו וזהו מעשר עני המתחלק בתוך הבית דכתיב ביה נתינה ומפסח שהוא זמן ביעור היה מניחו בגורן והיה הפקר ולא היה בו דין חלוקה: **והשירים מתפזרין.** פי' בקונט' מקום שמניחין שם תרומת הדשן ואין נראה לר"י דתניא י) פרק טבול יום (זבחים קד) ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר ב' בתים היו שם אחד במזרחו של מזבח ואחד במזרחו של כבש ואותו שהיה במזרחו של מזבח היו נותנין שם מוראות העוף ודישון מזבח הפנימי והמנורה וזהו אותה של תרומת הדשן כדמוכח התם וזהו שהיה במזרחו של כבש היו שורפין (ד) פסולי קדשי הקדשים ובמזרחו של כבש ששורפין קדשי קדשים היו מתפזרים שירים כ) דהכא דהא מתפזרין היינו נשרפין דהא פסולו בבעלים ואמרינן בפרק כיצד צולין (פסחים דף פב: ושם) כל שפסולו בדם ובבעלים תעובר צורתו ויצא לבית השרפה וכה"ג תנן בסוטה (דף כ.) עד שלא נמחקה המגילה אמרה איני שותה מגילתה נגנזת ומנחתה מתפזרת על בית הדשן וע"כ היינו לשריפה דקחשיב לה בהדי אותן שמנחותיהן נשרפות:

היו

מסורת הש"ס

א) [לעיל פו.], ב) צ"ל ביה. יעב"ץ, ג) [מנחות עג: עד.] סוטה כג., ד) זבחים עו: מנחות נח. סוטה כג. יומא מז:, ה) סוטה כג. זבחים עו: מנחות קו: יומא מז:, ו) [סוטה כג. מנחות עד.], ז) [גיטין מא:], ח) ס"א אין זה, ט) בס"א: מקדש, י) [לא מצאתי מילתא דר"ח בן אנטיגנוס רק בתורת כהנים סדר ויקרא פר' ט הלכה ג ר"ח ב"א וכו' זה שבמזרחו של כבש שם היו נותנין מוראות העוף וכו' זה שבמזרח של מזבח שם היו שורפין פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ע"כ ועיין תוספות זבחים סד. ד"ה דישון], כ) צ"ל דהא מתפזרין דהכא,

◆

תורה אור השלם

1. כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַייָ לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַייָ: ויקרא ב יא
2. קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַייָ וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ: ויקרא ב יב

◆

גליון הש"ס

גמ' כופין אותן ומשחררין כו'. עי' בטורי אבן חגיגה דף ב בד"ה ולישא שפחה בסה"ד:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' הכי קאמר (במקום שחולקין מעשר עני) תא"מ. ונ"ב ס"א מעשר עני המתחלק בתוך הבית: **(ב)** רש"י ד"ה מעשר עני וכו' כדכתיב (לגר ליתום ולאלמנה) תא"מ. ונ"ב ס"א ואכלו בשעריך: **(ג)** תוס' ד"ה מעשר וכו' היינו עד פסח כדתניא: **(ד)** ד"ה והשירים וכו' שורפים שם פסולי:

עין משפט נר מצוה

כב א ב מיי' פי"ב מהל' תרומות הלכה כב:

כג ג מיי' פ"ו מהל' מתנות עניים הלכה יג:

כד ד מיי' פכ"א מהל' סנהדרין הלכה ו סמג עשין קו טוש"ע ח"מ סימן טו סעיף ב:

כה ה מיי' פ"ז מהל' עבדים הלכה ז סמג עשין פו טוש"ע י"ד סי' רסז סעיף סג:

כו ו ז מיי' פי"ב מהל' מעשה הקרבנות הלכה י:

כז ח מיי' פ"ה מהל' איסורי מזבח הלכ' ה:

כח ט מיי' שם הלכ' ג:

כט י מיי' פי"ב מהל' מעשה הקרבנות הלכה יא:

ל כ מיי' פ"ח מהלכות יבום הלכה ו טוש"ע אה"ע סי' קעו סעיף ז:

◆

מוסף רש"י

משום גרושה. שמא יגרשנה בעלה ותהא זרה ואין הכל יודעים ויחזרו ויתנו תרומה לזרה (לעיל פו.). **והשירים קריבין בעצמן.** לאחר שקרב הקומץ (סוטה כג.). **כל שממנו לאישים הרי הוא בבל תקטירו.** כדכתיב (ויקרא ב) כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה', והאי ממנו יתירא הוא ודרשינן ביה נמי לא תקטירו כל שממנו אשה לה', יש בכלל הזה קדשים ושירי מנחה ולחם הפנים שקרב מהן כבר לאשים האימורים וכן הקומץ וכן הבזיכין קיימי שירים בבל תקטירו (זבחים עו: וכעי"ז סוטה כג.) מאחר שנתת לאש כל משפטו הרי השירים בבל תקטירו, דכתיב לא תקטירו ממנו אשה לה', לא תקטירו דבר שניתן ממנו לאש (יומא מז:). **דמסיק להו לשום עצים.** דמתנה ואומר אי שיריים נינהו הרי הן כשאר עצים (יומא מז:). **ר' אלעזר אומר לריח ניחוח אי אתה מעלה.** פלוגתייהו בזבחים (עז.) אברי חטאת שנתערבו באברי עולה ר"א אומר יתנם למעלה ורואה אני את בשר חטאת על המזבח כאילו הן עצים וחכ"א תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה, שאסור להקטיר אברי חטאת משום לאו דכל שממנו לאשים, דר"א סבר בתריה דההוא קרא כתיב קרבן ראשית תקריבו אותם לה', שאור ודבש, בכורים אתה מביא מן התמרים ומנחת שתי הלחם שהוא ראשית מן השאור, ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח, קאי נמי אממנו אשה לה' דאוקמיה בבל תקטירו, ואשמעינן דלא אסר הקטרתו אלא כשמתכוין לריח ניחוח (סוטה כג.). **כר' אלעזר ברבי שמעון.** במנחות בפ' אלו מנחות (עג:) גבי מנחת חוטא כהן, שמביא על שמיעת קול או על ביטוי שפתים או על טומאת מקדש וקדשיו בדלי דלות, ופליגי רבנן עליה דר"ש ואמרי והיתה לכהן כמנחה מנחת חובתו של כהן כליל כמנחת נדבתו ואינה נקמצת, ור"ש דריש ליה לקרא התם הכי, וכי נאמר והיתה לכהן כמנחתו, לא נאמר אלא [כמנחה] כמנחת חוטא של ישראל, מה של ישראל נקמצת אף מנחת חוטא של כהן נקמצת אי מה מנחת ישראל שיריה נאכלין אף זו שיריה נאכלין, ת"ל והיתה לכהן כמנחה, הא כיצד, הקומץ קרב לעצמו והשיריים קריבין לעצמם, ולית ליה כל שממנו לאישים כלל, ר"א בר"ש פליג עליה ואמר קומץ קרב לעצמו ושירים מתפזרין לאיבוד (סוטה כג.). **דבת הקרבה היא.** דמקיש חובתו לנדבתו דלא בעי קמילה (שם).